

INFORMATOR

Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza (Zakon)

NAJVAŽNIJE INFORMACIJE

Predmet Zakona?

Zakonom se uređuju se rokovi izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama između privrednih subjekata, odnosno između javnog sektora i privrednih subjekata, radi sprječavanja neizmirenja novčanih obaveza u roku.

Na koga se Zakon primjenjuje?

Zakon se primjenjuje na:

- **privredne subjekte** (preduzetnike, privredna društva, javna preduzeća, pravna lica osnovana posebnim zakonom);
- **javni sektor** (budžetski korisnici, pravna lica u kojima država/jedinica lokalne samouprave ima više od 50% akcija odnosno udjela, subjekti čiji su organi upravljanja većinski državni);
- **komercijalne transakcije** koje se odnose na isporuku roba i/ili pružanje usluga uz naknadu, uključujući investicione (građevinske) radove, kao i komunalne usluge.

Ne primjenjuje se na subjekte nad kojima je pokrenut stečaj (osim za aktivne komercijalne transakcije).

1.

Osnovni rokovi plaćanja

Između privrednih subjekata

- **Standardni rok:** 30 dana od prijema robe/usluge ili fakture ili drugog zahtjeva za plaćanje
- **Maksimalni ugovorni rok:** 60 dana
- **Ako rok nije ugovoren:** 30 dana po zakonu

Između javnog sektora i privrede

- **Standardni rok:** 30 dana od dana nastanka dužničko povjerilačkog odnosa
- **Izuzetak – do 60 dana** ako je dužnik:
 - Fond za zdravstveno osiguranje
 - korisnik sredstava Fonda
 - drugo javnopravno tijelo koje obavlja komercijalne djelatnosti na tržištu koje obavlja aktivnosti komercijalne ili industrijske prirode.

Rok za plaćanje počinje da teče od:

- dana kada je dužnik primio fakturu ili drugi zahtjev za plaćanje, ako je povjerilac prethodno ispunio svoju obavezu;
- dana kada je povjerilac isporučio robu ili izvršio uslugu, ako:
 - nije moguće pouzdano utvrditi dan prijema fakture, ili
 - je faktura primljena prije isporuke robe ili izvršenja usluge;
- dana isteka roka za pregled ili ovjeru robe/usluge, ako je takav rok predviđen ugovorom ili zakonom, a faktura je primljena prije isteka tog roka.

VAŽNO:

- Rok za pregled/ovjeru ne može biti duži od 30 dana, osim u opravdanim slučajevima i samo ako se time ne nanosi šteta povjeriocu.
- Ugovor ne smije sadržati unaprijed određen datum prijema fakture

2.

Ako dužnik kasni s plaćanjem?

Ako dužnik zakasni:

Duguje povjeriocu pored glavnice i zakonsku zateznu kamatu (bez obaveze slanja opomene)

- Stopa = zatezna kamata + 8 procentnih poena (određuje CBCG, objava 2 puta godišnje)

Ako ugovor ne sadrži rok ili datum plaćanja, povjerilac

ima pravo na zakonsku (zateznu) kamatu nakon isteka 30 dana, i to računajući od:

- dana kada je dužnik primio fakturu ili drugi zahtjev za plaćanje;
- dana prijema robe ili izvršenja usluge, ako nije moguće utvrditi kada je faktura primljena;
- dana prijema robe ili usluge, ako je faktura primljena prije isporuke;
- dana završetka postupka pregleda ili provjere robe/usluge, ako je takav postupak propisan zakonom ili ugovorom, a faktura je primljena prije ili tokom tog postupka

Povjerilac ima pravo na fiksnu naknadu od min 40€:

- Za svaki slučaj kašnjenja
- Bez obzira da li je nastala stvarna šteta
- Moguće dodatno potraživati štetu, troškove advokata, javnog izvršitelja i sl.

Preduzetnici mogu ugovoriti drukčiju stopu kamata za kašnjenje sa plaćanjem, ali ne veću od stope zakonske kamate koja je vrijedila na dan sklapanja ugovora.

3.

Naročito nepravedne ugovorne odredbe

Zakon strogo zabranjuje ugovorne odredbe i prakse koje narušavaju ravnotežu prava i obaveza na štetu povjerioca. Takve odredbe su ništave i ne proizvode pravno dejstvo, bez obzira što su ugovorene.

Smatraju se naročito nepravednim (i ništavim) odredbe kojima se:

- isključuje, ograničava ili uslovljava pravo povjerioca na:
 - zakonsku kamatu za kašnjenje sa plaćanjem;
 - posebnu naknadu od minimum 40 € za troškove kašnjenja;
- određuje datum prijema fakture ili drugog odgovarajućeg zahtjeva za isplatu, mimo ugovorenog roka plaćanja, ili van uslova predviđenih Zakonom.
- ugovara rok plaćanja duži od 60 dana između privrednih subjekata;
- ugovara rok plaćanja duži od 30 dana kada je dužnik javni sektor, osim zakonom dozvoljenih izuzetaka;
- ugovara rok za pregled robe/usluge duži od 30 dana, bez objektivnog i opravdanog razloga;
- ugovara nepravična ili nepovoljna stopa kamate za kašnjenje, suprotno načelima savjesnosti i poštenja;
- isključuje pravo na posebnu naknadu za troškove naplate;
- ograničava ili otežava naplata potraživanja na način koji dovodi povjerioca u očigledno neravnotežan položaj.

NAPOMENA:

Prilikom ocjene da li je neka odredba naročito nepravedna, uzimaju se u obzir:

- odstupanje od dobre poslovne prakse
- kršenje načela savjesnosti i poštenja
- priroda robe ili usluge
- postojanje (ili nepostojanje) objektivnog razloga za odstupanje od zakona

VAŽNO

ULOGA PRIVREDNIH UDRUŽENJA

Organizacije nadležne za zastupanje privrednih subjekata dužne su da obezbijede postojanje adekvatnih i efikasnih sredstava za sprječavanje kontinuiranog korišćenja ugovornih odredbi i praksi koje su naročito nepravedne.

4.

Posebna pravila

- **Obročna otpлата:** kašnjenje se računa po svakom obroku posebno
- **Naplata nespornih potraživanja:** može pred javnim izvršiteljem u roku **90 dana**
- **Zadržavanje prava svojine:** moguće ako je predviđeno ugovorom
- **Zastarjelost:** prema Zakonu o obligacionim odnosima

5.

Nadzor i kazne

Nadzor vrše:

- Ministarstvo finansija (javni sektor dužnik)
- Ministarstvo ekonomskog razvoja i Poreska uprava (privreda–privreda)

Kazne:

- **Privredni subjekat:** 1.000–10.000 €
 - **Odgovorno lice:** 500–2.000 €
-

Ključne poruke:

- Zakon je u potpunosti usklađen sa Direktivom 2011/07/EU o borbi protiv zakašnjelog plaćanja u komercijalnim transakcijama
 - Skraćuju se rokovi izmirenja novačanih obaveza između privrednih subjekata, kao i između javnog sektora i privrednih subjekata
 - Jača se finansijska disciplina i likvidnost privrede, posebno važno sa sektor MMSP
 - Povjerioci dobijaju efikasne mehanizme zaštite
 - Nepoštene ugovorne odredbe ne važe iako su ugovorene
 - Uspostavlja se efikasniji nadzor nad sprovođenjem Zakona
-

Očekivani efekti primjene Zakona

- poboljšani novčani tokovi
 - kraći rokovi plaćanja
 - smanjenje nelikvidnosti
 - veća pravna sigurnost
 - efikasniji nadzor nad sprovođenjem Zakona
-

Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza

Usvojen u Skupštini 19.11.2024. godine
Objavljen u "Službenom listu Crne Gore", br. 113/24 od 27.11.2024. godine
Stupio na snagu 9.12.2024. godine
